

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 75

van **ROOSMARIJN BECKERS**

datum: 31 oktober 2024

---

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, JUSTITIE EN WERK

Participatiegraad hoger onderwijs - Limburg

De problematiek rond de geringere onderwijskansen in de provincie Limburg is een belangrijk thema voor de economische groei, de welvaart en het welzijn in de provincie. De voorbije jaren wezen verschillende parameters in de onderwijsstatistieken met betrekking tot Limburg erop dat de provincie bij vele ervan aan de staart hangt ten opzichte van de vier andere Vlaamse provincies.

Een van die parameters is de participatiegraad van Limburgse adolescenten aan het hoger onderwijs. In een vorige schriftelijke vraag^[1] bevroeg ik voormalig onderwijsminister Weyts een jaar geleden over de evolutie daaromtrent.

Uit de cijfers die toen werden gegeven in tabel 1 van de bijlage bij het antwoord, bleek dat het aandeel Limburgse jongeren dat tussen de schooljaren 2020-2021 en 2021-2022 rechtstreeks van het secundair naar het hoger onderwijs doorstroomde, 72,8% bedroeg. Dat cijfer ligt ietsje hoger - nl. 0,9 procentpunt - dan een jaar eerder, toen het doorstroomcijfer 71,9% bedroeg. Daarmee blijft Limburg op dat vlak de slechtste leerling van de klas. Het Vlaanderenbrede participatieaandeel bij de overgang tussen de schooljaren 2020-2021 en 2021-2022 bedroeg immers 80,3%, een stijging met 1,8 procentpunt ten opzichte van een jaar eerder. Niet alleen gaapt er dus een kloof van 7,5 procentpunt tussen de Limburgse participatiegraad en het Vlaamse gemiddelde, de Limburgse participatiegraad steeg ook veel minder dan het Vlaamse gemiddelde en in een aantal andere Vlaamse provincies. Enkel West-Vlaanderen is ietwat een vreemde eend in de bijt aangezien de participatiegraad er blijkbaar in de genoemde periode ietsje gedaald is.

Het deficit situeert zich voornamelijk bij de universitaire opleidingen, zoals af te leiden valt uit tabel 2. Slechts 30,8% van de Limburgse afgestudeerden uit het leerplichtonderwijs stroomde tussen 2020-2021 en 2021-2022 door naar de universiteit, terwijl op Vlaams niveau dat aandeel op 35,3% lag. Limburgse studenten stroomden wel wat vaker door naar graduaatsopleidingen met 6,4% deelname t.o.v. 4,8% op Vlaams niveau, zoals te lezen is in tabel 3.

Ook zijn er in de provincie Limburg grote verschillen tussen de regio's en gemeenten, zo toont tabel 4. Zo scoorden gemeenten in de Maasvallei, zoals Lanaken, Maaseik en Maasmechelen, maar rond de 50% participatiegraad. Dat heeft er natuurlijk ook voor een groot deel mee te maken dat een aantal van de adolescenten uit die gemeenten over de grens trekken en zo waarschijnlijk niet in de Vlaamse statistieken terechtkomen. Dat vertekent het beeld dus wat voor die gemeenten. Het grootste reële deficit zit in de gemeenten Pelt, Tongeren, Houthalen-Helchteren, Bilzen en Sint-Truiden.

We zagen in die statistieken lang dat de Limburgse vroegere mijngemeenten het slecht deden op dit vlak, aangezien een groot aandeel van de leerlingenpopulatie er anderstalig is en/of uit een kansarm gezin komt. Maar de recente neerwaartse trend in nogal wat Haspengouwse gemeenten is daarbij misschien een teken aan de wand dat de leerlingenpopulatie in die streek alsmaar meer aan het veranderen is. Ik denk daarbij aan het stijgende aantal anderstaligen in Sint-Truiden, wat (samen met andere factoren zoals het lerarentekort) zijn weerslag heeft op de onderwijskwaliteit en dus ook op de onderwijs- en ontwikkelingskansen van de jongeren uit de streek.

Ter opvolging van dit thema had ik graag een update gekregen van de cijfers die ik verkreeg op basis van mijn genoemde vorige vraag.

1. In mijn vorige schriftelijke vraag gaf minister Weyts de cijfers mee tot en met academiejaar 2021-2022 (= op basis van de cohorte afstuderenden uit het secundair onderwijs van 2020-2021).

Kan de minister een update geven van de participatiegraad van Limburgse adolescenten, als zijnde het aandeel van Limburgse jongeren dat vanuit het secundair onderwijs verder doorstroomt naar en dus participeert aan het hoger onderwijs, dit voor de academiejaren 2022-2023 (= doorstroom van de cohorte afstuderenden uit het secundair onderwijs van 2021-2022) en indien mogelijk ook 2023-2024 (= doorstroom van de cohorte afstuderenden uit het secundair onderwijs van 2022-2023)?

2. Kan de minister deze cijfers inzake participatiegraad verder uitsplitsen naar deelname aan universitaire opleidingen versus deelname aan hogeschoolopleidingen?
3. Kan de minister deze cijfers inzake participatiegraad verder uitsplitsen naar deelname met onderscheid tussen academische bachelors, professionele bachelors, graduaat en hbo5-opleidingen (hbo5: hoger beroepsonderwijs 5)?
4. Welke conclusies trekt de minister eruit? Zijn er opvallende verschillen ten opzichte van de evolutie die geschetst werd in mijn vorige schriftelijke vraag over dit thema?
5. Hoe verhoudt deze Limburgse participatiegraad zich ter zake ten opzichte van die van studenten uit de andere provincies en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest?
6. Hoe evalueert de minister de desbetreffende verhouding tussen de Limburgse participatiegraad en die in de andere provincies en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest?
7. De provincie Limburg is zoals gesteld intern ook erg verschillend qua demografie en sociaaleconomische stratificatie. Zo wordt er vaak gewezen naar de vroegere mijngemeenten, waar de onderwijskansen en de sociale mogelijkheden opvallend lager liggen dan in andere streken. Maar zoals hierboven gesteld, zien we in Sint-Truiden en enkele Haspengouwse gemeenten ook een negatieve evolutie.

Kan de minister voor het recentst beschikbare academiejaar ook een overzicht per Limburgse gemeente geven van de participatiegraad in het hoger onderwijs?

---

[1] Schriftelijke vraag nr. 60 van 16 oktober 2023 aan minister Weyts.

ANTWOORD

op vraag nr. 75 van 31 oktober 2024

van **ROOSMARIJN BECKERS**

Er zijn sinds het vorige academiejaar geen substantiële veranderingen waargenomen. De conclusies op basis van de cijfers blijven dus ongewijzigd en daarom herhalen we de bevindingen van vorige jaar uit SV 60 van 16 oktober 2023.

1. Tabel 1 toont het aantal afgestudeerden in het secundair onderwijs die al dan niet rechtstreeks doorstromen naar het Vlaams hoger onderwijs en hun participatiegraad per provincie van de instelling waarin ze afstudeerden in het secundair onderwijs (SO) en per schooljaar van afstuderen in het SO. Alle tabellen uit SV 60 werden aangevuld met de laatst beschikbare cijfers, wat in dit geval betekent tot en met academiejaar 2022-2023 (getoond in de tabel als academiejaar afstuderen in het secundair onderwijs 2021-2022). De gegevens van academiejaar 2023-2024 worden pas ontsloten nadat het academiejaar volledig is afgerond en alles gevalideerd wordt door de instellingen hoger onderwijs. Dit geldt voor vragen 1, 2, 3, 5, 6 en 7. Daarnaast zullen de cijfers voor oudere academiejaren licht verschillen met de cijfers uit de vorige schriftelijke vraag door technische verbeteringen aan de databanken om studenten uit het secundair en hoger onderwijs aan elkaar te koppelen. De participatiegraad wordt berekend als het aandeel rechtstreekse doorstromers van de afgestudeerden in het SO. Onder rechtstreekse doorstroom verstaan we leerlingen die afstuderen in het SO in schooljaar x en die in academiejaar $x+1$ ingeschreven zijn in het hoger onderwijs als generatiestudent. Een generatiestudent is een student die zich voor de eerste keer inschrijft in het Vlaamse hoger onderwijs met een diplomacontract voor een academische of professionele bachelor en sinds 2019-2020 voor een opleiding van het hoger beroepsonderwijs. De reële doorstroom naar het hoger onderwijs zal dus nog hoger liggen.
2. Tabel 2 toont het aantal afgestudeerden in het Limburgs secundair onderwijs die rechtstreeks doorstromen naar het Vlaams hoger onderwijs en hun participatiegraad per schooljaar van afstuderen SO en per soort instelling (hogeschool vs. universiteit) waar ze zich inschrijven als generatiestudent. Ter vergelijking worden ook de Vlaamse cijfers weergegeven. Opgelet, studenten kunnen meerdere inschrijvingen hebben in hun eerste jaar in het hoger onderwijs, bijvoorbeeld wanneer ze doorheen het jaar heroriënteren. Wie daarin zowel ingeschreven was in een hogeschool als in een universiteit, zal twee keer meetellen in de tabel. Het totale percentage participatiegraad ligt daardoor in deze tabel ook hoger dan dit in tabel 1.
3. Tabel 3 toont het aantal afgestudeerden in het Limburgs secundair onderwijs die rechtstreeks doorstromen naar het Vlaams hoger onderwijs en hun participatiegraad per schooljaar van afstuderen SO en per soort opleiding waarvoor ze zich inschrijven als generatiestudent. Ter vergelijking worden ook de Vlaamse cijfers weergegeven. Opgelet, studenten kunnen meerdere inschrijvingen hebben in het hoger onderwijs. Wie ingeschreven is in meerdere soorten opleidingen, zal ook meerdere keren meetellen in de tabel, nl. één keer per soort opleiding waarin de student een inschrijving had. Het totale percentage participatiegraad ligt daardoor in deze tabel ook hoger dan in tabel 1. De HBO5-opleiding wordt aan de hogescholen enkel nog in afbouw aangeboden aan studenten die minstens een derde van opleiding al voltooiden aan het CVO. Aangezien bovenstaande tabellen enkel rechtstreekse doorstromers

vanuit het secundair onderwijs in beschouwing nemen, is deze opleiding dus niet opgenomen in de tabellen.

4. Op basis van de laatst beschikbare gegevens kunnen we concluderen dat er geen grote verschillen zijn ten opzichte van de voorbije jaren. De data blijven nagenoeg stabiel.
- 5-7. De participatiegraad in Limburg is gemiddeld lager dan deze in de andere provincies en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Er zijn geen grote verschillen vast te stellen wanneer we dit uitgesplitst bekijken op het niveau van de provincies en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Noch voor Limburg, noch voor de andere provincies en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zien we significante schommelingen. We kunnen dus stellen dat deze verhoudingen relatief stabiel zijn.

BIJLAGE

[Overzicht](#)